

TARİHSEL SÜREÇ İÇİNDE
MUŞ'TA SPOR KÜLTÜRÜ

Spor Faaliyetleri, Halkoyunları, Çocuk Oyunları...

Editör
Doç.Dr. Ömer KAYNAR

© Copyright 2019

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

*Kitapta yayımlanan yazıların her türlü sorumluluğu (etik, bilimsel, şekiller, resimler, tablolar, yasal) yazarlara aittir.

ISBN

978-605-258-773-7

Kitap Adı

Tarihsel Süreç İçinde Muş'ta Spor Kültürü

Editör

Ömer KAYNAR

Yayın Koordinatörü

Yasin Dilmen

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

25465

Baskı ve Cilt

Sonçağ Matbaacılık

Bisac Code

SPO000000

DOI

10.37609/akya.1404

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

- I. Süleyman Dönemi Muşlu Güreşçi Mehmed'in (Kara Şahin) Antolojisi 1
Mehmet TÜRKMEN

BÖLÜM 2

- Muş'ta Kayak Sporunun Tanınmasında Misyonerlerin Rolü 15
Celal ÖNEY

BÖLÜM 3

- Cumhuriyet Döneminde Muş'ta Spor Faaliyetleri (1923-1950)..... 33
İrşad Sami YUCA

BÖLÜM 4

- Etimolojik Bir Yaklaşımla Muş Halk Oyunlarında Çok Kültürlülüğün İzleri 47
Emre Yener BULAKÇIBAŞI

BÖLÜM 5

- Muş Yöresine Ait Geleneksel Oyunların Tasnifi 73
Metin KARAYOL-Talha MURATHAN

BÖLÜM 6

- Muş Yöresi Çocuk Oyunları..... 93
Esra DEMİR ÖZTÜRK

BÖLÜM 7

- Muş İlindeki Bazı Aile Topluluklarının (Oğlağo ve Koçlardan) İlin Sporuna Katkılarının İncelenmesi 115
Ömer KAYNAR-Harun KOÇ

BÖLÜM 8

- Muş İlinde Kış Turizmi ve Kış Sporları 139
Ümit ŞENGEL-Burhanettin ZENGİN

BÖLÜM 9

Kış Olimpiyat Oyunlarında (1924-2016) Türkiye'yi Temsil Eden Kayaklı Koşucuların Bölgelerinin ve Sportif Başarılarının İncelenmesi 165
Ömer KAYNAR-Harun KOÇ

BÖLÜM 10

Muş'ta Sporun Sosyolojik Temelleri..... 183
Ümit ŞENGEL-Burhanettin ZENGİN

BÖLÜM 11

Muş İlinde Spora Katılımı Etkileyen Faktörlerin ve Spora Olan İlginin Sporun Yaygınlaştırılması Açısından İncelenmesi..... 203
Fatih MİRZE

KİTABA KATKI SAĞLAYAN YAZARLAR

Prof. Dr. Mehmet TÜRKMEN, Muş Alparslan Üniversitesi & Kırgızistan –Türkiye Manas Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümü

Dr. Öğr. Üyesi Celal ÖNEY, Muş Alparslan Üniversitesi, Tarih Bölümü

Doç. Dr. İrşad SAMİ YUCA, Muş Alparslan Üniversitesi, Tarih Bölümü

Halk Bilimi Araştırmacısı Emre Yener BULAKÇIBAŞI

Dr. Öğr. Üyesi Metin KARAYOL, Muş Alparslan Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümü

Doç. Dr. Talha MURATHAN, Ardahan Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümü

Dr. Öğr. Üyesi Esra Demir ÖZTÜRK, Muş Alparslan Üniversitesi, Okul Öncesi Eğitimi Bölümü

Doç. Dr. Ömer KAYNAR, Muş Alparslan Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümü

Araş. Gör. Harun KOÇ, Muş Alparslan Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümü

Dr. Ümit ŞENGEL, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Turizm Rehberliği Bölümü

Doç. Dr. Burhanettin ZENGİN, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Turizm Rehberliği Bölümü

Öğr. Gör. Fatih MİRZE, Muş Alparslan Üniversitesi, Yönetim ve Organizasyon Bölümü

ÖNSÖZ

Değerli okuyucular,

Günümüzde spor her ne kadar fiziksel bir aktivite veya bedensel yarışmalar olarak karşımıza çıksa da aslında toplumların inançlarını, gelenek-göreneklerini, içti-maî hayattaki pratik deneyimlerini, dini ritüelleri ve eğlencelerini tecrübe ederken ve bunları gelecek kuşaklara aktarırken yüzyıllar boyunca bir araç olarak kullanılmıştır. Bununla birlikte bazen sözle, bazen de müzikle tek kişi veya gruplar hâlinde icra edilen halk oyunları da spor gibi, bir taraftan aynı coğrafya üzerindeki halkların bir olay karşısındaki duygularını ifade ederken, diğer taraftan da ölçülü ve düzenli hareketler yaparak toplumların kültürel değerlerini en güzel şekilde yansıtan bir olgudur.

Geçmişten günümüze Bizans, Selçuklu ve Osmanlı gibi birçok büyük medeniyetin bünyesinde varlığını sürdüren bu küçük ama tarihi şehirde, farklı milletler yüzlerce yıl bir arada kardeşçe yaşamış; tarihi ve kültürel değerleri birlikte paylaşmış, saygı ve sevgi kültürü içinde birlikte yaşam kültürü oluşturmuştur. Bu kadim coğrafyada her ne kadar kültürel değerler medeniyetlerin ortak mirası olarak günümüze kadar gelmişse de bölgenin tarihine ve kültürel değerlerine ışık tutacak araştırmaların yoksunluğu nedeniyle, tarihi mirasın ve kültürel değerlerin birçoğu ya gün yüzüne çıkmadan yok olmuş ya da unutulmaya yüz tutmuştur. Hâlbuki bir toplumun geçmiş, bugün ve gelecek ekseninde miras olarak bırakacağı maddî-manevî değerler, o toplumu ayakta tutan önemli dinamikler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda toplumların örf ve adetlerini, gelenek ve göreneklerini olduğu gibi gelecek nesillere aktarmak, kuşkusuz yazılı eserlerin varlığıyla mümkündür.

Maalesef ilimizde kültürel unsurun olmazsa olmazı olan sportif faaliyetler ve halk oyunları ile ilgili yazılı ve görsel eserlerin, literatür incelendiğinde neredeyse yok denecek kadar az olduğu görülmüştür. Bu tespit üzere hem bu alandaki boşluğu gidermek hem bölgedeki genç nesillerin atalarının doğduğu toprakta miras olarak bıraktığı değerlere sahip çıkmalarını sağlamak amacıyla değerli akademisyen hocalarımızın da katkılarıyla araştırmayı kaleme aldım. Eser, okurlarına Muş ili özelinde Osmanlı'da, Cumhuriyet Döneminde ve günümüzde sportif faaliyetlerle birlikte halk oyunları ve çocuk oyunlarına kadar kültürel değerlerine daha geniş bir perspektiften bakma olanağı sunacaktır. Elbetteki bu eserin samimi duygularla mevcut konu hakkında bu güne kadar yazılmış ilk eser olduğu fakat içinde eksikliklerin de olabileceğini hatırlatarak siz değerli okuyucuların bu durumu anlayışla karşılayacağını bekliyoruz.

Velhasıl, eserimin bölgedeki halkın doğduğu bu topraklara karşı “*aidiyet ve mensubiyet*” duygusunu sağlamlaştırarak birbiriyle kaynaşmasına, ilin kültürel

zenginliğinin ortaya çıkarılarak yaşatılmasına ve gelecek kuşaklara aktarılmasına katkı sağlamasını umuyorum. Bundan sonraki süreçte de ilimizle ilgili akademik çalışmalarım ile siz değerli hemşerilerime faydalı olmayı kendime vazife atfedip bu eseri tüm hemşerilerimin hizmetine sunuyorum.

Bu kitabın hazırlanmasında emeği geçen hocalarımla ve meslektaşlarımla her birine teşekkürü bir borç bilirim. Bilhassa tüm eğitim hayatım boyunca benden maddî ve manevî desteklerini esirgemeyen, her zaman yanımda olan sevgili aileme, akrabalarım a, doçentlik sürecimde ve bu kıymetli eseri hazırlama aşamasında farkında olmadan ihmal ettiğim eşime ve çocuklarıma göstermiş oldukları sabırdan ve anlayıştan ötürü sonsuz şükranlarımla iletirim.

Saygılar, sevgiler...

Doç. Dr. Ömer KAYNAR

TEŞEKKÜR

Kitabın kapak sayfasındaki fotoğraflar MuŐta 1970 li yıllardan beri fotoğraf sanatçısı olan Adem Söylemez 'in fotoğraf arşivinden yararlanılmıştır. Bu vesileyle kendisine Őukranlarımı sunarım.

Yoğun akademik çalıŐmalarına ve mühim işlerine rağmen bizleri kırmayıp bu değerli eserin ortaya çıkmasına katkı sağlayan tüm akademisyen dostlarıma isim isim teşekkür etmek istiyorum.

Bölüm yazılarına katkıda bulunan değerli dostlarım, sevgili arkadaşlarım;

Prof. Dr. Mehmet TÜRKMEN

Doç. Dr. İrşad SAMİ YUCA

Doç. Dr. Burhanettin ZENGİN

Doç.Dr. Talha Murathan

Dr. Ümit ŞENGEL

Dr. Öğr. Üyesi Celal Öney

Dr. Öğr. Üyesi Esra Demir Öztürk

Dr.Öğr. Üyesi Metin Karayol

Öğr. Gör. Fatih Mirze

Araş. Gör. Harun Koç

AraŐtırmacı Emre Yener BULAKÇIBAŞI

KAYNAKLAR

- Akkoyun, İ. (2015). Yerel Yönetimlere Ait Fitness Merkezlerinde Algılanan Hizmet Kalitesi (Elazığ İl Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Elazığ.
- Alp, H. & Süngü, B. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Spora Karşı Tutumlarına Beden Eğitimi Ve Spor Dersinin Etkisi. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching. Cilt:5 Özel Sayı Makale No: 16.
- Amman, MT. (2000). Spor Sosyolojisi. C. İkizler (Ed.). Sporda Sosyal Bilimler, 85-150: İstanbul: Alfa Yayınları.
- Arabacı, R., (2010). Ambulatory Activities in Turkish Adults without Exercise Habits. Türkiye Klinikleri J Med Sci 2010;30 (3)
- Arslan, Ö. (2017). Kamu, Üniversite ve Sanayi İşbirliğinin Doğu Anadolu Bölgesinin Sanayi Gelişimine Katkıları Üzerine Bir Çalışma. Uluslararası Hakemli Ekonomi Yönetimi Araştırmaları Dergisi, 11, 54-77.
- Arslan, S. (2017). Aile Ve Sosyal Politikalar Bakanlığı İl Müdürlüklerinde Çalışan Personelin Çocuklarını Spora Yönlendirme Nedenlerinin İncelenmesi (Doğu Anadolu Bölgesi Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Arslan, Ö. (2018). Muş İlinde Öne Çıkan Sektörlerin Sürdürülebilir Gelişimi İçin Bir Ekosistem Oluşturulması. Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 7 (1) 114-167.
- Arslan, C., Koz, M., Gür, E. & Mendeş, B. (2003). Investigation of the Correlation between the Physical Activity Level and Health Problems in University Educational Staff. Fırat University Journal of Health Sciences (Medicine). 17(4) 249-258.
- Aslan, A. & Çabuk Kaya, N. (2018). Proje Temelli Kalkınmaya Eleştirel Yaklaşım: Muş İli Örneği. Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6 (2) 269-278.
- Aslan, M.F. (2002). Kocaeli Bölgesi İlköğretim Okullarında Okuyan Çevrenin Etkileri. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Kocaeli.
- Atalı, L. (2015). Büyükşehir Belediyeleri Stratejik Planlarında Spor ile İlgili Amaç ve Hedeflerin Analizi. Spor Yönetimi Ve Bilgi Teknolojileri Dergisi. 10(1) 48-56.
- Ataş, İ., Yıldırım, E., Altungül, O., Coşkun, Z., Gacar, A. & Kırtepe, A. (2015). Elazığspor Futbol Takımı Taraftarının Sosyo - Ekonomik Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3(16) 431-441.
- Ayan S. (2002). Kırıkkale ilinde sporun yaygınlaştırılması için uygulanan spor tesis ve politikalarının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Kırıkkale.
- Ayas S. (2013). Rekreasyon Amaçlı Spor Tesisi Olarak Fitness Merkezlerinde Müşteri Profilini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma (Edirne İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Edirne.
- Aydın, A.D., Demir, H. & Yetim, A.A. (2003). Türk Spor Politikalarında Öngörülen Hedeflerin Gerçekleşme Düzeylerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma (GSGM Örneği). 1. Baskı. Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi Bildiriler Kitabı. Ankara: 10-11 Ekim, 253-261.
- Aydın, A.D. (2006). Türkiye'de Sporun Topluma Yaygınlaştırılması Sürecinde Yaz Spor Okullarının rolünün Belirlenmesi. Atatürk Journal of Physical Education and Sport Sciences (atabesbd)

- Aydoğan, Y. Özyürek, A. & Akduman, G. (2015). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Spora İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)* August, Special Issue 4.
- Ayılğan, E. (2017). Kadın Sporcuların Seçilmiş Bazı Branşlara (Güreş, Halter, Boks, Taekwondo) Katılım Nedenleri Ve Beklentilerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aksaray.
- Brown P. R, Brown W. J, Miller Y. D, Hansen V. (2001). Perceived Constraints And Social Support For Active Leisure Among Mothers With Young Children. *Leisure Sciences*. 23 (3) 131-144.
- Can, N. (2017). Sporcu Ve Antrenörlerin Spor Tesislerinin Kullanımı Konusunda İstek Ve Beklentilerinin İncelenmesi (Elazığ İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Elazığ.
- Chatterjee, S. (2013). Attitudes toward physical education of school going adolescents in West Bengal. *International Journal of Innovative Research in Science, Engineering and Technology*, 2 (11), 6068-6073.
- Coalter, F. (2004). Stuck in the Blocks? A sustainable sporting legacy. In A. Vigor, M. Mean & C. Tims (Eds.). *After the Goldrush: A sustainable Olympics for London* (pp. 91-108). London: ippr and Demos.
- Çağlar A. (2009). Terör ve Türkiye, Gazi Kitapevi: Ankara.
- Çiçek, E.D. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Spora Katılım Ve Spora Yönelik Tutumlarının İncelenmesi "Adana İli Örneği". Yüksek Lisans Tezi. Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aksaray.
- Çiftçi, M.C. (2018). Spora Katılım Motivasyonlarının Kişilik Özellikleriyle İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bolu.
- Demir, N. (1996). Radyonun Sosyo-Kültürel Yaşamdaki Yeri ve Önemi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Ankara.
- Demiröz, M.V. (2009). Gençlik Ve Spor İl Müdürlüğü' Ne Ait Spor Tesislerinin, Fiziksel Özelliklerinin Ve İşletmecilik Anlayışının, Sporcu Ve Antrenörlerin İhtiyaç Ve Beklentileri Açısından Değerlendirilmesi (Kahramanmaraş İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü. Kahramanmaraş.
- Dever A. Tarihsel ve Güncel Boyutlarıyla Spor ve Toplum, Dergah Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 2010: 178.
- Doğan, Y. (2016). Belediyelerde Hizmet Pazarlaması: "Muş Belediyesi Hizmetleri Üzerine Bir Uygulama". Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Elazığ.
- Downward, P. & Rasciute S. (2015). Exploring The Covariates of Sport Participation For Health: an Analysis of Males And Females in England. *Journal of Sports Sciences*, 33 (1) 67-76.
- Dölek, İ., Avcı, V. & Harunoğulları, M. (2018). Nüfusun ve Yerleşmelerin Yükseltiyeye Göre Değişimi: Muş İli Örneği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(6) 1011-1022.
- Dursun, A. (1996). Çankırı Bölgesinin Spora Olan Yatkınlığı ve Öncelikli Spor Branşları. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ekenci, G. & Gözen, M. (2000). Türkiye'de Spor Tesis ve Hizmetlerinin Özelleştirilmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi (Gazi BESBD)*, 5 (2) 67 - 78.
- Eroğlu, E. (2012). Türkiye'de 1990 - 2010 Yılları Arasında Spor Yönetiminde Meydana Gelen Gelişmeler. Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Malatya.

- Etikan, İ., & Erkorkmaz, Ü. (2012). Türkiye'de 81 İlde, Şahsa ve Mala Karşı İşlenen Suçlarda 2008 Yılına Ait Adli İstatistiklerin Çok Boyutlu Ölçekleme Analizi ile İncelenmesi. *Türkiye Klinikleri Tıp Bilimleri Dergisi*, 32, 1295-1306.
- Fişne, M., Bardakçı, S. & Karagöz, Y. (2017). Ata Sporumuz Güreşe Yönelik Günümüzdeki Toplumsal Bakışın Değerlendirilmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12 (1) 28-42.
- Genç, Y. (2017). Yerel Yönetimlere Bağlı Spor Ve Egzersiz Alanlarından Halkın Beklentileri (Elazığ İl Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Elazığ.
- Gökdağ, M. (2018). Okul Yöneticilerinin Spora Yönelik Tutumları Ve Kadınların Spor Etkinliklerine Katılımlarına Dair Görüşlerinin Araştırılması (Bartın Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Bartın.
- Gökdoğan D. (2007). Kahramanmaraş İlindeki Öncelikli Spor Branşlarının Tespiti İle Bu Branşların Seçimine Etki Eden Sebeplerin Araştırılması Ve Kitle Sporunun Yaygınlaşması Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kütahya.
- Göksel, A.G., Caz, Ç., Yazıcı, Ö.F. & İkizler, H.C. (2017). Farklı Bölümlerdeki Öğrencilerin Spora Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması: Marmara Üniversitesi Örneği. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi Journal of Sports and Performance Researches*, 8 (2).
- Gökulu, G. (2008). Futbol Haberlerinin Sunumunda Şiddet, Fanatizm Ve Milliyetçilik. *Toplum ve Demokrasi Dergisi*, 2(3), 147-164.
- Gürel, B.&Özel, Ç. (2013). Kamu Çalışanlarının Büyükşehir Belediye Hizmetlerinden Memnuniyeti: Ankara Örneği, *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3(1).65-74
- Güven, Ö. & Öncü, E. (2006). Beden Eğitimi Ve Spora Katılımında Aile Faktörü. *Aile ve Toplum Dergisi*, 3(10) 81-90.
- İmamoğlu, F. (1992). İkibinli Yıllara Doğru Türk Sporunu Üzerine Bazı Gözlemler. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (1) 9-19.
- İnal R. (2008). Küreselleşme ve Spor. Evrensel Basım Yayım, 1. Baskı, İstanbul.
- Kıran, E. & Avcı. M.G. (2018). Sporla Aşılabilir Toplumsal Sınırlar: Dangal Filmi Ve Toplumsal Cinsiyet. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 3 (2) 985-994.
- Karagözoğlu C, AY SM (1999). Futbol Seyircisinde Saldırganlık Eğilimleri, (İstanbul Örneği), *Hacettepe Üniversitesi Futbol Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6 (3) 27-31.
- Kaplan, Y. & Çetinkaya, G. (2014). Spor Yoluyla Toplumsallaşma-Yeniden Toplumsallaşma Süreci. *International Journal of Science Culture and Sport*. 2: 120-125.
- Karakaya, E.D., Salıcı, O. (2016). Determination of the metaphorical perception of the students, aged 11 to 13, studying about popular sports branches in Isparta. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (3) 855-869.
- Karataş Ö, Yücel A. S, Karademir T. & Karakaya Y. E. (2011). Malatya'da Sporun Yaygınlaştırılması Açısından Spor Tesislerinin Yeterlilik Düzeyinin İncelenmesi. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 22(4) 154-163.
- Kayıkçı, N. (2006). 7-12 Yaş Grubu Çocukların Okul Dışı Sportif Etkinliklerinde Ailelerin Destek ve Baskıları İle Bunun Çocuk Üzerindeki Etkileri (Ankara İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Kılıçgil, E (1998). Sosyal Çevre- Spor İlişkileri. Ankara: Bağırhan Yayınevi
- Kızar, O. (2018). Türkiye'deki Spor Tesislerinin Engelliler İçin Yeterlilik Düzeylerinin Kullanıcılar Açısından Değerlendirilmesi. Doktora Tezi. Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Elazığ.
- Kızmaz, Z. (2004). Öğrenim Düzeyi Ve Suç: Suç- Okul İlişkisi Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14 (2) 291-319.

- Koçak, F. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumları: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. Ankara Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi. 12 (1) 59-69.
- .Kotan, Ç., Hergüner, G. & Yaman, Ç. (2009). İlköğretim Okullarında Okuyan Sporcu öğrencilerin Spor Yapmalarında Okul Ve Aile Faktörünün Etkisi (Sakarya İl Örneği), Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 3 (1): 49-58.
- Kusan, O. (2014). Güreş, Boks, Taekwando Branşındaki Elit Düzeydeki Sporcuların Başarı Motivasyonunun Çeşitli Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Larsen, P.G., McMurray, R.G. & Popkin, B.M. (2000). Determinants of Adolescent Physical Activity and Inactivity Patterns, Pediatrics, 105: 6.
- Naçar E. (1997). Elazığ İl Merkezindeki Spor Tesislerinin İşleyişindeki Verimliliğin Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Elazığ.
- Orhan, R., Öçalan, M., Bayar Muluk, N. & Arıkan, O.K. (2015). Kırıkkale Üniversitesinde Çalışan Öğretim Elemanlarının Sporla İlgili Alışkanlıkları. Kırıkkale Üniversitesi. Tıp Fak Dergisi, 17(1): 17-26
- Ömürgönülşen, U. (2003) Kamu Sektörünün Yönetimi Sorununa Yeni Bir Yaklaşım: Yeni Kamu İşletmeciliği, Acar, M. ve Özgür, H. (der.) Çağdaş Kamu Yönetimi I içinde, Nobel, Ankara, 3 – 43.
- Öz, G. (2014). Kahramanmaraş'ta Spora Katılımı Etkileyen Faktörlerin İlköğretim İkinci Kademe (Ortaokul) Öğrencileri Boyutunda İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Kahramanmaraş.
- Özer, U. & Çolakoğlu, T. (2017). Çağdaş Spor Bilincinin Oluşmasına İlişkin Spor Yöneticilerinin Görüşleri. Ulusal Spor Bilimleri Dergisi, 1 (2), 1-11
- Özsoy, A. & Sennaroğlu, B. (2016). Büyük Spor Organizasyonlarına Evsahipliği Yapmanın Avantajları ve Dezavantajları. Marmara Üniversitesi, Spor Bilimleri Dergisi, 1(1) 11-22
- Öztürk, F. (1998). Toplumsal Boyutlarıyla Spor. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Öztürk, H., Akın, A. & Damar, D. (2016). Velilerin Çocuklarını Basketbol Okullarına Gönderme Sebeplerinde Etkili Olan Nedenlerin Tespiti. Celal Bayar Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 11(1) 1 – 12.
- Öztürk, M. (2017). Malatya İl Merkezindeki Spor Tesislerinin Yönetim ve İşletmecilik Açılarından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Malatya.
- Pepe, H. & Kuru, E. (2001). Spor Yapan ve Yapmayan Bayanların Sosyo-Ekonomik Seviyelerinin Araştırılması. Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21 (3) 209-221.
- Pfister, G. (2008). Equality and Social Missions: Muslim Women and Their Opportunities to Participate in Sport and Physical Activities. Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi, 251.
- Salehnia B, Mizany M, Sajadi SN. & Rahimizadeh M. (2012). A comparison between attitudes of active and inactive students toward sport and physical activities. Procedia - Social and Behavioral Sciences, 31, 61-65.
- Salman M. (1992). Ülkemizde Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne Ait Bulunan Spor Salonlarının, Kapasite ve Dağılım Yönünden Değerlendirilmesi ve Mevcut Durumun Tespiti, Hacettepe Üniversitesi, Spor Bilimleri II. Ulusal Kongre Bildirileri, Ankara.
- Salman, M. N. (1992). Gençlik ve Spor Müdürlüğü'ne Ait Spor Salonu Yatırım Projelerinin Ekonomik Açından Değerlendirilmesi, Mevcut Durumun Tespiti. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi. Doktora Tezi, İstanbul.
- Sever, Charlie. (2005). Gender & Sport - Mainstreaming Gender in Sports Projects: Swiss Agency for Development and Cooperation.

- Singh, R.K.C. & Devi, K.S. (2013). Attitude of higher secondary level student towards games and sports. *International Journal of Physical Education, Fitness and Sports*. 2 (4), 80-85.
- Sivrikaya, Ö., ve Kılçık, M. (2017). İlköğretim okulları 2. Kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi (Düzce örneği). *Celal Bayar Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12 (1), 1-15.
- Şallı, A.O., Amman, M.T. & Küçük, V. (2016). Sosyal Belirleyiciler Ekseninde Sporun Değişen İmgeleri. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi Marmara University Journal of Sport Science*, 1(2) 37-45.
- Taşçı, B.G., (2010). Sokağın Günümüz Koşullarında Çocuk Oyun Alanı Olarak Ele Alınması ve Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Topçu N. (2003). Psikoloji, Dergah Yayınları, 1. Baskı, İstanbul.
- Türkmen, M., Abdurahimoğlu, Y., Varol, S. & Gökdağ, M. (2016). İslami İlimler Fakültesi Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Bartın Üniversitesi Örneği). *International Journal of Contemporary Educational Studies (IntJCES)*, 2 (1) 48-59.
- Uçar, S. (2010). Medyanın Sedanter Bayanların Bireysel Spor Yapma Alışkanlıkları Üzerindeki Etkisi. Yüksek Lisan Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ünal, H. (2009). Spor Bilincinin Yaygınlaştırılmasında Sosyal Pazarlamanın Toplum Tutumuna Etkisi. *Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*. İstanbul
- Ünal, A.Z. (2017). Spor Etkinliğinin Sosyal Tabakalaşma Bağlamında Anlamı. *İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6 (2) 1274-1288.
- Ünal, H., Ekici, S. & Geri, S., (2012). Alt Sosyo-Ekonomik Yapıya Sahip Ailelerin Çocuklarına Spor Yaptırma Düşüncelerinin İncelenmesi (Muğla Örneği), *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, 7 (1) 1306- 4371.
- Varol, R., Varol, S. & Türkmen, M. (2017). Bartın Üniversitesinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Spora Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(2) 316-329.
- Weinberg R. & Gould, D. (1995). *Foundations of Sport and Exercise Psychology*. Human Kinetics. p.: 60- 72.
- Yalçın, İ. (2015). İşitme Engelli Futsal Sporcularının Başarı Motivasyon Düzeylerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Yalçinkaya M, Saracaloğlu A. & Varol, R. (1993). Üniversite Öğrencilerinin Spora İlişkin Görüşleri Ve Beklentileri. *Spor Bilimleri Dergisi*, 4 (2) 12-26.
- Yalman, Y. (2019). Güneydoğu Anadolu Bölgesi Gençlik Ve Spor İl Müdürlüklerinde Çalışan Personellerin Rekreasyona Bakış Açısı İle Rekreasyonel Spora Katılım İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Batman Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Batman.
- Yerlisu-Lapa T, Varol R, Tuncel F, Ağyar E. & Certel Z. (2012). Belediye'ye Ait Park Alanlarını Sportif Amaçlı Kullanan Bireylerin Katılımlarının ve Beklentilerinin İncelenmesi: Bornova Örneği. I. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi, 12-15 Nisan 2012, Kemer, Antalya, 2012.
- Yetim, A. (2000). "Sporun Sosyal Görünümü", *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi (Gazi BESBD)*, 5 (1) 63-72.
- Yetim, A.A. (2000). *Sosyoloji ve Spor, Topkar Matbaacılık*: Ankara.
- Yıldırım, P. (2017). Ortaokul Öğrencilerinin Yaptıkları Spor Branşlarına Göre Spora Güdülenme Düzeylerinin Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Balıkesir.
- Yıldırım, M., Araç Ilgar, E. & Uslu, S. (2018). Lise Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Turkish Studies Educational Sciences*. 13 (27) 1711-1727.

- Yıldız, S.M. (2009). Spor ve Fiziksel Etkinlik Hizmetleri: Genel Bir Sınıflama. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 12 (22) 1-10.
- Yıldız, A.B., Arı, Ç. & Yılmaz, B. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Örneği). Muş Alparslan Üniversitesi Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi, 1 (1) 35-45.
- Yıldız, M.E., Güner, B. & Esentaş, M. (2015). Ortaokul Öğretmenlerinin Spora İlişkin Tutumları ile Tükenmişlik Düzeyleri İlişkisi. İnönü Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2 (3) 14-26.
- Yücel, A.S., Kılıç, B., Korkmaz, M., & Görel, K. (2015). Spor Yapan Çocukların Spor Tercihleri Ve Bunu Etkileyen Bazı Faktörlerin İncelenmesi. Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık Ve Tıp Bilimleri Dergisi, 14 (5) 96-109.
- Yüksel, M. (2019). Ailenin Spora Katılımı ile Çocuklarının Elit Spora Yönelmesi Arasındaki İlişki. Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 9(2), 319-326.
- Zorba, E. (2009). Herkes İçin Yaşam Boyu Spor. Neyir Yayıncılık: Ankara.